

Information om kvällsberedskap för offentliga försvarare

Fr.o.m. 1 april 2020 ska tingsrätterna ha en utvidgad beredskap för särskilt brådskande beslut om förordnande av offentlig försvarare utanför ordinarie kontorstider och den beredskap som redan finns under helger. Advokatsamfundet har åtagit sig att ta fram en särskild lista över brottmålsadvokater som är villiga att bli kontaktade för uppdrag under kvällsberedskapen.

Nedan följer information om kvällsberedskapsreformen, ersättningsföreskrifter och vad du som brottmålsadvokat behöver göra för att sätta upp dig på listan för kvällsberedskap för offentliga försvarare.

Kvällsberedskap för offentliga försvarare

Med nuvarande ordning är tingsrätterna tillgängliga för att fatta beslut om offentlig försvarare under kontorstid på vardagar och under viss beredskapstid på helgerna. Utanför dessa tider finns det ingen möjlighet för en misstänkt att få en offentlig försvarare förordnad. Regeringen gav i mars 2019 Domstolsverket i uppdrag att lämna förslag på en ordning för utvidgad beredskap vid tingsrätterna för brådskande beslut om förordnande av offentlig försvarare. Bakgrunden till uppdraget var det så kallade rättshjälpsdirektivet, vars syfte är att stärka rätten till försvarare i praktiken. Regeringen har bedömt att det är nödvändigt med en ordning där offentliga försvarare kan förordnas under kvällar och nätter för att syftet med EU:s [rättshjälpsdirektiv](#) fullt ut ska uppfyllas.

I november 2019 beslutade regeringen därför om ändringar i [förordningen \(1988:31\) om tingsrätternas beredskap för prövning av häktningsfrågor m.m.](#) För att uppfylla kraven i rättshjälpsdirektivet har regeringen infört en ny bestämmelse genom 1 a § i förordningen ([SFS 2019:673](#)). Förordningsändringarna innebär att *det från och med den 1 april 2020* ska finnas beredskap hos tingsrätterna för att pröva frågor om offentlig försvarare för misstänkta som är gripna eller anhållna där det finns ett särskilt brådskande behov av försvarare, under andra tider än ordinarie öppettider och helgberedskap.

Förslaget innebär att tingsrätterna – utöver redan befintlig helgberedskap (häktningsjour) – kommer att ha en kvällsberedskap varje kväll och natt mellan kl. 17.00 och kl. 24.00 årets alla dagar, för särskilt brådskande beslut om förordnande av offentlig försvarare. Avgörande för om det rör sig om ett särskilt brådskande beslut om förordnande av offentlig försvarare är att jouråklagare anser att det är nödvändigt att det hålls ett polisförhör med den misstänkte under kvällen/natten och att det därför inte är möjligt att invänta tingsrätternas ordinarie expeditionstid. Omständigheter som kan föranleda en sådan bedömning är att den misstänkte är under 18 år eller att ett förhör kan antas påverka ett beslut om fortsatt frihetsberövande.

Behovet av att snabbt förordna en offentlig försvarare kan finnas dygnet runt, men har bedömts vara som störst kvällstid. Tiden för kvällsberedskapen kommer – i vart fall initialt och innan kvällsberedskapen närmare har utvärderats – att vara mellan kl. 17.00 och kl. 24.00 alla dagar i veckan, och ytterligare några timmar de dagar då arbetstiden är förkortad. Kvällsberedskapen ska omfatta de framställningar om offentlig försvarare i särskilt brådskande fall som åklagaren skickar in under de angivna tiderna. Förhör som följer av dessa förordnanden kan därmed självfallet kunna ske även efter kl. 24.00.

Ersättning till offentliga försvarare under kvällsberedskapen

Enligt de ersättningsföreskrifter som kommer gälla för offentliga försvarare som förordnas under beredskapen, ska ersättning utgå enligt förhöjd timersättning (*2 810 kr per arbetad timma*) i de fall de biträder vid polisförhör under kvällar och nätter (kl. 00.00-07.00 och kl. 18.00-24.00). Den förhöjda timersättningen ska utgå om förordnandet sker under tingsrätternas beredskapstider och förhöret hålls i anslutning till förordnandet eller om förordnandet sker under annan tid och det är särskilt brådskande att förhöret hålls före nästkommande vardag. Därutöver ska offentliga försvarare ha rätt till ersättning för tidsspillan (*1 285 kr per timme*) och utlägg i samband med sådant arbete. Även tidsspillan som uppkommer mellan kl. 22.00 och kl. 07.00 kommer att ersättas. Ersättningsnivåerna i fråga om arbete, tidsspillan och utlägg i den föreslagna föreskriften motsvarar de som gäller enligt Domstolsverkets föreskrifter (DVFS 2019:6) om ersättning till offentlig försvarare för deltagande i häktningsförhandling under helg. Domstolsverket föreslår också viss ändring i Domstolsverkets föreskrifter (DVFS 2019:5) om brottmålstaxa för offentlig försvarare i tingsrätt och hovrätt som innebär att arbete som varit påkallat och utförts vardagar under kvällar och nätter utgör skäl för att överskrida taxan.

Krav och kriterier för att lista sig som offentlig försvarare med kvällsberedskap

Eftersom det är fråga om förordnanden som kommer att behöva ske i nära eller direkt anslutning till förestående utredningsåtgärder, ställer förordnanden *krav på att advokater kan inställa sig till polisförhöret på kort tid (inom högst 2 timmar)*. Det är därmed möjligt för en brottmålsadvokat att anmäla intresse för förordnanden vid tingsrätt eller tingsrätter med domkrets inom vilken advokaten är verksam eller till vilken inställelse kan ske inom maximalt 2 timmar. Det åligger även advokater som listat sig för förordnanden under kvälls- och nattetid att kontinuerligt tillse att advokatens kontaktuppgifter är korrekta och uppdaterade, för att säkerställa att han eller hon alltid är tillgänglig för förordnanden under kvällsberedskapen.

I de fall en försvarare måste förordnas med kort varsel inför förhör under kvälls- och nattetid är det oftast fråga om brådskande utredningsåtgärder som inte kan undvaras till dess domstol på ordinarie arbetstid kan förordna en försvarare. Det är här normalt fråga om unga brottsmisstänkta eller att misstanken om brott är av allvarligt slag. I ljuset av

detta kommer – utöver geografisk möjlighet att på kort tid kunna inställa sig vid förhör med den misstänkte – förordnanden i första hand att ske av brottmålsadvokater med störst kvalifikationer och erfarenhet i fråga om brottmål. Normalt bör advokaten ha minst två års erfarenhet och 20 huvudförhandlingar med uppdrag som försvarare bakom sig.

I praktiken kommer detta säkerställas genom att den lista för kvällsberedskap för offentliga försvarare som domstolarna kommer att få del av, anger de advokater med störst kvalifikationer vad gäller erfarenhet och kursmeriter i fråga om brottmål överst i listan. Eftersom fördelningen av förordnanden för kvällsberedskap ska fördelas jämt över samtliga advokater som satt upp sig på listan för kvälls- och nattförordnanden samt då det i vissa delar av landet kan befaras finnas ont om brottmålsadvokater, är det emellertid av största vikt att så många som möjligt listar sig för dessa uppdrag.

För att upprätthålla den rättsstatliga grundprincipen om misstänkts rätt att själv välja sin advokat, ska dock i första hand sådan advokat som begärts av den misstänkte tillfrågas för uppdraget inom ramen för kvällsberedskapen. Den begärda advokaten ska då beredas skäligt rådrum att återkomma i förordnandefrågan, för det fall han eller hon inte omgående går att nå på telefon, sms eller e-post. Vad som ska anses utgöra skäligt rådrum får avgöras från fall till fall, men det är endast fråga om en kortare tidsfrist.

Om begärd advokat inte kan nås eller om något önskemål om advokat inte har framställts ska domstolen förordna offentlig försvarare utifrån den särskilda listan för ”Offentlig försvarare med kvällsberedskap”.

För advokat som vill stå till förfogande för förordnande som offentlig försvarare med jourberedskap gäller således följande:

1. Bör ha minst två års erfarenhet av uppdrag som försvarare och minst 20 huvudförhandlingar (motsvarande kravet för ett s.k. kugghjul i den allmänna uppdragslistan för uppdrag som offentlig försvarare).
2. Kunna inställa sig till förhör *inom högst två timmar*. Detta innebär normalt att advokat registrerar sig inom den domkrets inom vilken han eller hon är verksam eller som annars medger inställelse inom maximalt två timmar.
3. Tillfälligt avregistrera sig från uppdragstypen om resa eller andra omständigheter omöjliggör inställelse enligt punkt 2. Det görs via [Mina sidor/Domstolsförordnanden, uppdragstyper](#).
4. Tillsä att kontaktuppgifter på [personkortet](#) på Advokatsamfundets webbplats alltid är aktuella. Se [Anvisningar, ändra personkort](#). (Inloggning krävs.)

Offentlig försvarare med kvällsberedskap – en ny uppdragstyp i uppdragslistorna

Advokatsamfundet har efter önskemål från Domstolsverket och Åklagarmyndigheten åtagit sig att ta fram listor över advokater som är villiga att bli kontaktade för uppdrag under jourberedskapen. En ny uppdragstyp läggs därför till i de s.k. [uppdragslistorna](#) för domstolsförordnanden på Advokatsamfundets hemsida; ”Offentlig försvarare med kvällsberedskap”.

Registrering på uppdragslistan för offentlig försvarare med kvällsberedskap

- Du registrerar dig på Advokatsamfundets webbplats under [Mina sidor/Domstolsförordnanden, uppdragstyper](#) (inloggning krävs). Under rubriken ”Mina domstolar – Offentlig försvarare med kvällsberedskap” väljer du domstolar från vilka du önskar förordnanden avseende just denna uppdragstyp.
- Längre ner på samma sida kan du välja domstolar från vilka du önskar förordnanden avseende *övriga* uppdragstyper samt för vilka uppdragstyper du önskar förordnanden.
- För att uppvisa särskilda meriter för uppdragstypen bör du registrera erfarenhetsmeriter (s.k. kugghjul) och kursmeriter (s.k. kurshatt) på samma sätt som meriter registreras för övriga uppdragstyper. Detta görs under [Mina sidor/Erfarenhetsmeriter – uppdragslistor](#) respektive [Kursmeriter – uppdragslistor](#). Se information om [erfarenhets- och kursmeriter](#).
- Advokat som registrerar sig för att stå till förfogande för uppdrag som offentlig försvarare med kvällsberedskap visas i uppdragslistan för domstolsförordnande på Advokatsamfundets webbplats vid sökning på uppdragstypen och vald domstol. Erfarenhets- och kursmeriter visas i listan i anslutning till advokatens namn.

Sortering av uppdragslistan

Vid domstolarnas sökning på uppdragstypen ”Offentlig försvarare med kvällsberedskap” i uppdragslistan sorteras listan efter erfarenhets- och kursmeriter i första hand, till skillnad från övriga uppdragstyper som sorteras på namn i första hand.

Utvärdering av kvällsberedskapen

Domstolsverket har förutskickat att reformen med kvällsberedskap ska utvärderas omgående efter dess ikraftträdande, för att eventuella förändringar ska kunna göras så snart som möjligt (t.ex. om det finns ett behov att utöka jourtiden för förordnanden även efter kl. 24.00 och om det finns tillräckligt antal brottmålsadvokater att förordna under kvällsberedskapen).